

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:r 50 (250)

Fredagen den 9 december 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. > 6: 50 Idun ensam > 4:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten å post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag</p> <p>Lösnummerspris 15 öre (vid kompletteringar).</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Plattsökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annona. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	---	---	--

Ellen Jolin.

Emma Löwstädt-Chadwick.

Två målarinnor.

Den sista veckan i november detta år beredde här i Stockholm en stor triumf åt det kvinnliga arbetet. Inom mer än ett område visade sig detta stå på höjden af hvad som utmärker vårt folks verksamhet. Den stora offentliga utställningen på Börsen, anordnad för att underlätta den svenska kvinnans deltagande i den stundande Chicago-uppvisningen, ådagalade, att hennes förmåga kan värdigt ställas vid sidan af mannens både på slöjdens och konstens fält.

Samtidigt med den utställningen, men icke så snart tilländagången, ehuru likväl allt för kort, väckte en annan, mera enskild, i Konstföreningens f. d. lokal, stor uppmärksamhet.

Det var en samling nya tafvor i olja, akvarell m. m. som målats af två svenska konstnärinnor och framkallade lifligt intresse hos våra konstälskare samt togs i betraktande af ett större antal bland allmänheten än som vanligtvis brukar inflyta sig på sådana särskilda utställningar.

De två konstnärinnorna äro fröken *Ellen Jolin* och fru *Emma Löwstädt-Chadwick*, bägge födda i Stockholm och elever af vår konstakademi, fastän därpå utbildade i främmande land, där också en af dem, fru Chadwick, sedan flere år har sitt hem.

Ellen Jolin, dotter till vår glade, kvicke och allmänt värderade författare och skådespe-

lare Johan Jolin, föddes här 1854 och emottog redan från sin spädate barndom i det litterära och konstälskande hemmet den smak för konstnärlig idrott, som utmärkte denna familj. Hennes mor, Lars Hjortsbergs dotterdotter, har också idkat litterär verksamhet och, bland annat, öfversatt åtskilliga på Stockholms kungl. teater uppförda stycken.

I Ellen Jolins föräldrahus umgicks också Fredrik Wilhelm Scholander, och af denne högt värderade faderlige vän fick hon sin första undervisning i akvarellmålning samt arbetade på hans atelier under två vint-rar. Det är sannerligen icke alla, som få tillfälle att njuta af en sådan lärares handledning. Men Ellen Jolin nöjde sig ej därmed. Hon tog också lektioner i målning af fröken Kerstin Cardon och den norske konstnären Carl Hansen, hvilken någon tid bodde i Stockholm. Därpå genomgick hon ett års kurs på slöjdskolan, hvarefter hon antogs som elev vid konstakademien.

Detta var 1877, då akademien ej längre utslöt fruntimmer från sina skolor, utan lät dem lika väl som de manliga lärjungarne njuta af sin undervisning. På akademien arbetade fröken Jolin till 1882, men vistades en tid af dessa fem år i Paris, där hon under världsutställningen 1878 studerade allt hvad denna utställning erbjöd i konstväg, utan att dock själf då lägga hand vid något arbete. Efter

Att finna hvarandra, när själen är ung,
Och följa till åldern hvarandra,
När vägen är lätt och när vägen är tung,

Med glädje tillsammans den vandra:
Hvar finnes i världen för tvänne
En lott, som kan liknas vid denne?

G. RODHE.

Återkomsten hit arbetade hon flitigt, men visade föga af sina arbeten. Ett och annat såg man, fann det »ganska bra», men just ingenting mera. Då företog hon 1889 en studieresa på fullt allvar till Paris och målade där det året samt under 1891 på Julians atelier, en af de parisiska »fria akademier», som uppställas vanligtvis af någon modell, hos hvilken unga konstidkare samlas och arbeta under handledning af någon känd lärare. På nämnda atelier målade Ellen Jolin för Jules Joseph Lefebvre, bekant konstnär, som bland annat är representerad i Luxembourg-galleriet i Paris.

Den studieresa, som dock tyckes ha mest inverkat på konstnärinnan och fullt utvecklat henne som akvarellist, är den hon nu senast företog till Italien, där hon uppehöll sig i fjorton månader, men icke arbetade under någon mästares ledning. Hon deltog endast i modellmålning i *Cercolo artistico* i Roma, men arbetade för öfrigt på egen hand, såg med uppmärksam öga, hvad det sköna landet har att erbjuda, i synnerhet i måleriska byggnaders inre och gamla minnesmärken från konstens olika skeden, uppfattade säkert och känsligt samt återgaf med stor talang.

Det var det konstnärliga utbytet från denna vistelse i södern, som fröken Jolin nu utställde i omkring sjuttio större och mindre akvarellmålningar, hvilka väckte konstlärskarnes lifliga intresse och gjorde henne med en gång till hela allmänhetens gunstling. Förut föga känd af denna allmänhet, är hennes konst numera högt aktad, omtyckt och beundrad. Det säkraste beviset därpå torde vara, att ett stort antal af de utställda konstverken genast funno köpare.

Målningarna från Firenze, Assisi, Roma m. fl. platser i Italien gå nu att sprida glädje och konstnjutning i många svenska hem, alla friska och lätta, samvetsgrannt framställda samt utförda med mycken noggrannhet äfven i detaljer, utan att det hela lider därpå, ingenting tillkonstladt, allt ärligt, enkelt och fullt konstnärligt.

* * *

Bland de af konstakademien år 1879 belönade täflingsarbetena med motiv »Syndafoden» befann sig en tafla af ett ungt fruntimmer, som då i fyra år varit akademiens elev och ingaf stora förhoppningar. Hennes namn var *Emma Löwstädt*, dotter till en aktad stockholmsborgare, skräddarmästaren C. R. Löwstädt, och född 1856. Strax efter mottagandet af denna belöning begaf fröken Löwstädt sig till Paris och stannade där några månader för att studera målarkonsten. Efter återkomsten hit deltog hon åter i den af akademien då utlysta täflingen »Lokes fängslande» och vann 1880 andra priset.

Denna uppmuntran gaf henne anledning att efter slutad kurs vid vår konstakademi å nyo begifva sig till Paris för att riktigt grundligt taga kännedom om det franska målningssättet.

I Frankrike målar man på många olika sätt, och där gäller företrädesvis hvad vår store skald sjöng: »i många former trifs det sköna». Det är dock ett uttrycksätt, som kanske mer än de öfriga får gå och gälla för

fransk målarkonst, det som fått namn af det moderna och äfven gör anspråk på att vara framtidens och är mer eller mindre impressionistiskt, d. v. s. söker att på duken fästa det ögonblickliga intrycket, skall vara verklighetstroget och är vanligtvis ett uttryck af konstnärns subjektiva uppfattning. I det uttrycksättet ligger onekligen något frestande för ett ungt konstnärssinne, och Emma Löwstädt eller, som hon efter sitt giftermål 1882 kallar sig, Löwstädt-Chadwick, drogs allt mera åt det hållet. I de taflor hon, strax efter det hon för alltid slagit sig ned i Frankrike, då och då skickade hem, märktes denna böjelse icke mycket, men den har allt mera bemäktigat sig den talangfulla konstnärinnan, och på den utställning, som hon jämte fröken Jolin nu haft här, har den slagit ut i full blom.

År 1882 visade hon på »salongen», konstutställningen i Champs-Élysées i Paris, »Départ pour la mer», hvilken vi fingo se äfven här, och året därpå gjorde hon likaledes på »salongen» lycka med »Soupe de marins», två taflor som behandla måleriska scener ur den franska kustbons lif. Den senare målningen ha vi dock ej haft tillfälle att se i original, men fotografien gifver otvifvelaktigt god föreställning om taflans värde.

Fru Chadwick har behandlat flere motiv från Frankrikes kust, hvilka vunnit bifall på de stora årliga utställningarna i Paris, på hvilka hennes arbeten varit godt representerade under tio års tid. Hon har deltagit i »salongen» i Champs-Élysées alla de åren, med undantag af 1891, då hon på den nya utställningen i Champs de Mars visade »Lecture», en genremålning af, såsom fotografibildningen intygar, mycket god verkan. I år deltog hon åter i utställningen i Champs-Élysées.

Hennes arbeten ha icke blott vunnit bifall hos Frankrikes konstlärskare i allmänhet, utan ock erhållit officiella belöningar, hvilket var fallet med hennes »Five o'clock», som på 1887 års »salong» fick *mention*. Den taflan har varit utställd äfven i Stockholm. Det är icke någon »Five o'clock tea» i den fina världen, sådan som t. ex. den i Frankrike bekante målaren Stewart framställt, med eleganta herrar och damer i en praktfullt möblerad salong, utan bland några fattiga kvinnor som i en vindskammare hålla en liten skvallerstund vid koppen, en bild ur småfolkets värld, karaktäristiskt uppfattad och återgifven med ärlig konst.

Efter sitt giftermål med den nordamerikanske målaren Francis Brook Chadwick har konstnärinnan vistats mest på landet och har sitt hem sedan flere år i Grès i norra Frankrike. Hennes pensel behandlar också mest scener ur det franska landfolket. Men hon har äfven besökt norra Afrika och därifrån medfört många intressanta ej blott figur-, utan äfven landskapstaflor, såsom man finner på hennes utställning här. Också hennes fäderneslands natur har gjorts till föremål för hennes målning, hvarpå man såg flere prof på samma utställning. Under sistlidne sommar uppehöll hon sig i Jämtland och målade där åtskilliga landskapsmotiv, mycket raskt utförda. Sedan hon under flere år icke sett Sverige, har hon nu kommit hit på ett längre besök och stannar förmodligen ett år för att

riktigt studera svensk natur och svenska folktyper. Man äger grundad anledning att hoppas, det resultatet af hennes studier här skola ytterligare bidraga att göra det svenska namnet aktadt och omtyckt på främmande jord samt att visa, det den svenska kvinnan med framgång deltagit i samtidens kulturarbete.

Claës Lundin.

Kvinnliga eröfringar.

Såsom våra läsarinor tilläventyrs erinra sig, har Idun tidigare i år meddelat en revy öfver kvinnornas framsteg på det juridiska området. Det är emellertid icke endast på detta fält, som de kvinnliga emancipationssträfvandena gått framåt, och det torde därför vara af intresse att kasta en kortfattad blick på de öfriga områden, där dessa sträfvanden mest gjort sig gällande.

Besinnar man, att det redan i forntiden fanns kvinnliga läkare samt i alla tider kvinnor, som genom egen kraft arbetade sig upp till ära och anseende, skall man anse kvinnörelsen vara en urgammal sak, men denna rörelses egentliga början har skett först på senare tider.

I Amerika, de kvinnliga emancipationssträfvandenas hemland, kan emellertid dessas början följas ända till oafhänghetskriget (1776), i det att då, såsom fru Livermore skrifer, äfven det svaga könet ville deltaga i det stora verket och understödja sina kämpande bröder. Så sammanslöto sig omkring 200,000 kvinnor i föreningar och började deltaga i männens sträfvanden och arbeten. Man satte sig icke häremot, ty de voro högst nödvändiga, men man trodde, att de efter krigets slut åter skulle draga sig tillbaka. Detta gjorde de dock ej, utan stannade på de eröfrade platserna. I början af detta århundrade förstodo de redan att själva leda offentliga angelägenheter, formulerade lagförslag, kort sagt, de utvecklade slutligen en sådan verksamhet, att männen icke mer kunde underlåta att taga hänsyn till deras sträfvanden.

De utstakade målen uppnådde visserligen endast få, men de läto sig icke afskräckas häraf, utan sträfvade modigt vidare, tills det lyckades dem att på fyrtioalet göra en stor eröfring. Det var universitetet Genève i staten Newyork. Detta öppnades för kvinnor, och miss Elisabeth Blackwell var den första kvinna, som besökte denna högskola och där 1850 promoverades till medicine doktor. Snart erhöill miss Blackwell till och med tillåtelse af staten att upprätta en medicinsk skola för kvinnor och att där undervisa.

Äfven på andra områden började kvinnorna alltmera konkurrera med männen och efter 1868 i sådan utsträckning, att de kvinnliga läkarnes antal i Förenta staterna år 1891 uppgick till öfver 3,200, därjemte räknade man en mängd kvinnliga professorer, advokater, apotekare och öfver 4,000 innehafvarinnor af statsämbeten. Till och med i krigsministeriet i Washington ha 64 kvinnor vunnit inträde.

I förbundsskattekammarkontoret äro 1,400 kvinnliga biträden anställda, och af dessa ha

flere ganska hög rang med 2,000 dollars afböring.

Öfver hufvud taget kunna sträfsamma kvinnor bli allt i Amerika, utan att just behöfva slå sig ned i Wyoming, där det täcka könet, tack vare sina förkamparinnors energi och människens, såsom Schopenhauer säger, »degraderande vördnad för kvinnorna» fått full jämlikhet med männen.

Visserligen har en kvinnlig jurists ansökan att erhålla platsen som högste domare vid unionens högsta domstol blifvit afslagen, ehuru kvinnliga jurister, såsom i föregående artikel omtalats, fått rätt att föra mål vid denna domstol, men i stället har den viktiga posten som förbundsmarskalk, hvilken hvarje enskild stat har att besätta, och som hittills endast gifvits åt män, nyligen i Missouri förlänats åt en kvinna.

Till och med värdigheten af Förenta staternas president vilja de eröfra, och ett alldeles nytt försök härtill har vid de nyligen afhållna valen gjorts. Redan när Cleveland förra gången skulle afgå, lät den bekanta fru Belva Lockwood från Washington af de emanciperade kvinnornas förening uppställa sig som kandidat och lyckades äfven få några tusen röster. Och nu, när han på nytt genom sina landsmäns förtroende står vid trappsteget till presidenttribunen, hade den kvinnliga motkandidaturen samlat ännu flere röster.

De amerikanske damerna ha emellertid i själfva verket för längesen eröfrat de första trappstegen till denna värdighet. Många af dem, ensamt i staten Iowa 13, styra de s. k. counties, och hvad staden Argonia i Kansas beträffar, äger den sedan 1887 en kvinnlig borgmästare, Susanna Medora Salter, af hvilken Idun i årgången 1890 nr 26 meddelade ett porträtt. Hon är ännu ung, hustru till en advokat och moder till fyra barn. Hon valdes med hjälp af kvinnornas röster, ty i nämnda stat ha kvinnorna redan fått rösträtt.

Utom Argonia har visserligen ingen amerikansk stad kvinnlig borgmästare, men i stället har i den lilla rumäniska staden Branesti en kvinna valts till sådan.

På det rent vetenskapliga området ha kvinnorna med framgång upptagit täflan med männen. I Amerika verka många kvinnor vid daryarande universitet såsom professorer i filologi, filosofi och historia. En af dessa, miss Johanna Backer, anses såsom en utmärkt kunnarinna af den grekiska forntiden, och miss Alice Lamb är framstående i det matematiskt-astronomiska facket. Hvad Sverige angår, torde det vara öfverflödigt att erinra om den för oss alla bekanta afidna professor Sofie Kowalewski vid Stockholms högskola samt om de många kvinnor, som hos oss utbildas till läkare.

Två parisiskor ha eröfrat områden, som männen aldrig trott sig skola förlora. Den ena, fru Le Ray, har med lysande framgång studerat förnorskning i Asien, den andra, fröken Palbotier, orientaliska språk.

Till och med själavärden ha kvinnorna beaktigt sig; i Amerika finnas för närvarande 165 kvinnliga pastorer, af hvilka miss Carrie Bartlett i Calamazzo, Californien, var den första. Reverend Bartlett är 22 år gammal och har ett synnerligen fördelaktigt utseende. Under sina kyrkliga funktioner har hon dock ej prästerlig dräkt, utan är klädd i en helt modern, svart klädning och har en stor svart Rembrandtshatt på hufvudet. Hennes församling är mycket nöjd med henne.

En amerikansk fru Hattie Kimball har däremot mera fäst sin uppmärksamhet på de jor-

diska vägarne och såsom järnvägstjänsteman visat en sådan förmåga, att hon nyligen blifvit valt till president i ett järnvägsbolag.

De tekniska studierna synas dock ligga främmande för kvinnorna, ty utom denna järnvägspresidentska ha endast fyra amerikanska damer aflagt teknisk examen. Af dessa äro två civilingenjörer, en miss de Barr från Chicago skeppsiingenjör, och den fjärde, Elise Pool från Chelsea i Massachusetts, styrman. En första eröfrarinnan på det maritima området är hon dock icke, ty Tatjana Statov, en rysk jättekvinna, var befälhafvarinna på en skonare, som hufvudsakligen gick på Hvita hafvet och som förolyckades 1891, och den 1889 afidna miss Hannah Millar, en engelska, kunde i likhet med sin syster Betsy berömma sig af att under många år som kapten på briggen »Cleatus» ha genomkorsat hafven. Gregoria Hayden, den kvinnliga arkitekten och kvinnoutställnings-palatsets i Chicago skaparinna, är för våra läsarinor väl känd.

I England ha kvinnorna intagit en dominerande ställning som lärarinnor, och det finnes nu där flere sådana än lärare. Äfven som handelsbiträden ha de börjat att användas så mycket, att manliga biträden till och med i London börja bli sällsynta.

Detsamma är förhållandet i Tyskland, och man har redan exempel på kvinnliga handelsresande, och hvad Sverige angår, veta vi ju, huru kvinnor allt mera anställas i affärer, på kontor, ja, till och med i statens ämbetsverk.

Vi afsluta dessa spridda drag från de kvinnliga eröfringarnas fält, hvilka för öfrigt kunde fylla en volym, med att för rättvisans skull omnämna ett område, där kvinnorna ansetts »omöjliga». Åtminstone berättas det från Amerika, att kvinnor icke kunnat användas som tulltjänstemän, emedan de visat för stor »grundlighet» (d. v. s. nyfikenhet) vid visitationen af resandes bagage, men detta kan, såsom vi tro, endast vara förtal.

Emellertid: man har kallat vårt århundrade ångans och uppfinningarnas tidevarf, men det kommer kanske ock att kallas kvinnoemancipationens och de kvinnliga eröfringarnas århundrade.

Giftermål.

Det var en gång en turturdufva och en skata. De bodde tillsammans, d. v. s. deras bon voro i samma träd. Det var två hanar. Nu skulle de ut och söka sig honor, och skatan var den första, som gick ut på friarefärd.

Han kom först till en kråka. Hon hade sex döttrar. Hon visade fram den ena efter den andra. Hon ställde upp dem i rad, och de nego och nego, så att de smådde näbbarne i marken. Men skatan tyckte, att de voro för gråa.

»Men jag har förmögenhet,» sa' kråkan.
»Hvad ger du då?» sa' skatan.
»En blank kopparslant, en silfverfingerborg och en tesked.»

»Det var regalt,» sade skatan, — »ja, då tar jag henne: men jag vill ha den yngsta,» sa' skatan.

»Tar Ni den äldsta, lägger jag en sax till,» sade kråkan.

»Den kan bli genant att ha i boet,» sade skatan.

»Då ger jag en kopparslant till,» sade kråkan.

»Mynt är bäst,» sade skatan.

Och så var det köpet uppgjort. Och skatan förde hem sin brud.

Det första görat han nu hade, det var att få ett ställe, där han kunde gömma sin förmögenhet, så att ingen kunde komma åt den. S'en skulle de bygga boet färdigt.

Men nu gick det icke riktigt bra. Kråkan ville ha det på ett sätt och skatan på ett annat.

»Det är jag som bygger,» sa' skatan.

»Men det är jag, som värper och lägger ägg,» sade kråkan. »Och om du inte gör det bekvämt för mig, så kunde det gå på tok alltsammans, och det vore förskräckligt.»

Ja, skatan måste gifva vika, fast det sved. Och nu lämna vi dem så länge.

* * *

Nu flög turturdufvan ut, han skulle också på friarefärd. Skatan hade gifvit en anvisning på kråkmor och de fem döttrarna, som voro kvar.

Turturdufvan flög dit. Guld och gods voro bra att ha, men det var dock något annat, som den lilla turturdufvan trängtade efter; och när han fick se kråkfröknarna tyckte han just ej, att de sågo inbjudande ut. Men han hade ju kommit dit, och han fick icke vara ohöflig. Han skulle stanna där en liten tid och så smyga sig därifrån, tänkte han.

På morgonen när han skulle begifva sig af, fick han se en af kråmamsellerna, som satt där och solade sig och gjorde sig så grann, så grann.

»Det är jag, som skall ha bröllop och gifta mig med er,» sade kråkmamsellen.

»Det få vi se,» sade turturdufvan.

»Hvart skall ni ge er af?» sade kråkan.

»Jag skall bara ut på en liten morgonpromenad,» sade turturdufvan.

»Då följer jag med på en liten vift,» sade kråkan.

»Ja men är det säkert, att det går an,» sade turturdufvan.

»Nu för tiden styr ungdomen själf,» sade kråkan.

Turturdufvan blef helt förskräckt. Han tänkte, att det skulle bli svårt att blifva utaf med kråkfröken. Hjälper det inte annat, så far jag väl på natten, tänkte han, och så for han ut för att göra en liten promenad med henne.

»Hvad ger ni för föda till er fru?» sade kråkmamsellen.

»Frön och korn, ärter och annan säd,» yttrade dufvan.

»Jag skall ha mask och köttmat med,» sade kråkan.

»Hu, det här blir hemskt, jag ger mig utaf redan i natt,» tänkte dufvan.

När de nu kommit ett stycke på väg, fingo de se en af kråkans systrar, som satt uppe i en vacker björk och åhörde en liten löfsångare, som sjöng.

»Hvad gör du här?» sade systemen.

»Åh jo,» sade den lilla kråkan litet förlägen, »i går såg jag två små ungar, som fallit ned från sitt bo. Modern var så ledsen, och jag hjälpte upp dem hit, och nu har jag farit hit i dag för att höra litet, huru de mädde.»

»Ack,» yttrade den lilla löfsångaren, »hon har varit så snäll, så snäll, hon har fört föda till mina ungar, ty jag har skadat en vinge, så jag kan inte flyga; och hade hon

icke varit, så hade jag varit död långt för detta.»

»Ja, du är då dig alltid lik,» sade systemen.
»Har man tänkt sig en sådan dum lolla! Det hade väl varit bättre, att du farit af till herrgården och sökt samla till din hemgift. Jag har redan 12 blanka kopparslantar och 4 guldfingerborgar, ty de unga damerna däruppe äro mycket slarfviga. Dessutom har jag en hel del andra saker, som de lagt efter sig, både saxar och knifvar,» sade kråkröken och kråmade sig. »Och så säger man, att jag är den som bäst passar till att gifta mig, och att jag skall göra det bästa partiet.» Och så sneglade hon på turturdufvan.

Men den lilla turturdufvan brydde sig alls icke om denna rika kråkröken. I stället blef han helt varm om hjärtat, när han såg på den andras milda, vackra ögon. Ja, hon var grå och ful, men ett godt hjärta hade hon. Och den natten flög icke turturdufvan bort från kråkmamma. Nej, han stannade kvar, och dagen därpå sade kråkmamma till turturdufvan:

»Jag går alltid rakt på saken jag: tag min äldsta dotter, ja, den som jag har äldst nu. Hon har 12 kopparslantar, 4 guldfingerborgar, 1 knappålsbref och 10 nötskal, förgyllda sedan julgranen på herrgården.»

»Jag tackar,» sade den lilla turturdufvan.
»Det var rysligt mycket, men...»

»Åh, är ni inte nöjd, så lägger jag till ytterligare en virknål.»

»Nej, nej för all del,» yttrade den lilla dufvan, »jag menar icke så, hemgiften är nog tillräcklig.»

»Hvad menar ni då,» yttrade kråkan förargad. »Ni ämnar väl inte gå och göra chikan och vända mig ryggen, sedan ni kommit hit?»

»O nej, tillåt mig tala, fru kråkmamma,» yttrade dufvan.

»Nå, så gör det då, men fort och reelt,» svarade kråkan.

»Ja, det är nu så att, att, att — —» sade dufvan.

»Hvad attar ni för,» sade kråkan?

»Jo jag ville,» sa' dufvan och drog ut på ordet.

»Nå så kläm ur er då,» sa' kråkan. »Det här går mitt tålmod för nära.»

»Jo,» yttrade dufvan, »jag skulle be att få er näst yngsta fröken i stället.»

»Har man hört på den narren,» sade kråkan. »Hon äger inte så mycket som en tennsked en gång!»

»Ja, men jag älskar henne,» sa' dufvan.

»Hvad är det för slag?» sa' kråkan. »Jag skulle be er inte införa några nymodiga idéer i min familj, så länge ni är här. Jag har gifvit mina döttrar en förständig uppfostran och vill icke ha några nya idéer satta i hufvudet på flickorna. — Men vill ni ha den näst yngsta, så bevars — gärna för mig — jag ger till och med en tennstämpel med på köpet för att bli af med henne, ty det är ett sjåp.»

Och så ropade hon på sina döttrar och tillkännagaf för dem, att den näst yngsta skulle gifta sig med dufvan.

Den äldsta höll på att få en slagattack; hon hade gjort sig så säker om att blifva dufmor.

Förargelsen gjorde, att hon teg, till dess att hon kom in till sig i boet. Då lade hon sig på rygg och sparkade med benen. Det är kråkors sätt att dåna.

»Opp med dig!» sa' kråkmor, »här i hu-

set tålas inga nerver; jag har aldrig vetat, hvad sådant vill säga.»

»Jag är så olycklig,» stönade kråkröken.

»Strunt!» sade kråkmor, »den som är rik, behöfver aldrig vara ängslig! Får du ej en, så får du en annan: pengar är godt att ha.»

»Han är så förnäm,» sa' kråkröken.

»Ugglan är också af gammal adel,» svarade kråkmor.

»Tror mor det?» yttrade kråkröken.

»Jag tror inte, jag vet,» sa' kråkmor. »Så ut med dig och låtsa om ingenting.»

Och så flög hon ut för att fortsätta förlöfningen och rusta till bröllopet.

Dufvan var af fin extraktion. Hennes familj ansågs för den förnämsta i skogen. Hon härstammade från det par, som drog Venus' char; och det var ett mycket eftersökt parti.

Men den lilla kråkan, som alltid var sedd öfver axeln af alla de andra, hon trodde knappt sina öron, då hon fick höra, att en så obeskriflig lycka skulle komma på hennes lott; ty från första ögonblicket hon såg dufvan, hade hon älskat honom och tyckte hon kunde aldrig vara nog tacksam, för att han tog henne, som var så fattig och så obetydlig. Men dufvan var belåten, och så stod bröllopet, och han förde hem sin brud.

Nu började äfven de att reda sitt bo. Och den lilla kråkan arbetade hela dagen med flit och ifver; men innan hon lade dit en enda kvist, så frågade hon alltid dufvan, huru han ville hafva det. Det hörde hennes syster, fru skatmor.

»Du skämmer alldeles bort karlkråket,» sade hon en dag. »Du skall göra, som jag gör; du skall drifva din vilja igenom.»

»Ack, men han tog mig ju för ingenting,» sade den lilla kråkan.

»Hvad gör det?» sade skatfrun. »Du skall dock drifva din vilja igenom. Så gör jag. Vi kvinnfolk ha dock det mesta att göra; vi värpa äggen och ligga ut dem med.»

»Ja, men vår make skaffar födan åt oss, medan vi ligga,» sade den lilla kråkan.

»Det är hans skyldighet,» sade skatmor.

Nu kom tiden, när de bägge skulle få sina ägg, men då fick man se en stor skillnad.

Skatmor låg på bara pinnar och strå, men dufvan hade fört hem och samlat fjädrar och bomull, mossor och allt fint, som han kunnat uppleta för att göra det bekvämt för sin lilla hustru. Och hon låg där så belåten och säll och så nöjd.

Men när hon då hade legat den halfva dagen, då kom maken och hjälpte henne, och hon var så lycklig, att hon grät af glädje, när hon såg, hur kär hon var honom.

Medan de lågo på detta sättet, kom kråkmor för att hälsa på. Hon hade just nu gift bort sin äldsta dotter med en ung ugglan. Så nu hade hon mindre att göra och kunde taga sig litet frihet.

»Hvad vill det här säga?» sade hon, när hon fick se, att dufvan låg på äggen. »Är karlkråket tokig?»

»Nej, men han är så god,» sade kråkan, och så kysste hon sin man, och de kuttrade tillsammans, precis som två turturdufvor brukar göra.

»Nå,» sade kråkmor, »det var då det värsta jag har sett! Här orkar jag inte vara längre,» sa' hon — och så flög hon till skatmor.

»Du ligger inte riktigt,» sade hon, när hon fick se, hur skatmor låg.

»Jag sköter mig själf,» sade skatmor.

I detsamma kom skatan hem.

»Var höflig mot din hustru och hälsa vackert,» sa' kråkmor, ty skatan såg just inte förtjust ut.

Skatan bara skrattade.

»Sånt brukas inte här,» sa' skatmor.

»Nå ja,» sa' kråkmor, »i det ena nästet kuttra de för mycket, i det andra för litet. Hvar finns måttan?»

»Kanske hos ugglan,» yttrade skatan försmädligt.

«Nej,» sade kråkmor. »Hon är vaken om dagen och han om natten. Det är det värsta. Hon kan då inte hålla ögonen på honom, och han flyger ute och svirar och ropar klävitt! Men giftermål får man taga så som de äro.»

Och så flög hon.

Marianna.

Kom och köp!

Det stundar till julen, gåfvornas och glädjens högtid.

En högt aktad författarinna har i julklappsfrågan gjort ett beaktansvärdt inlägg i ett föregående nummer, men saken är viktig och tål att dryftas, att skärskådas från flere sidor.

Det är tydligt, att vi svenskar göra oss skyldiga till en betänklig svaghet gent emot allt det mer eller mindre öfverflödiga kram, som skickas till oss från rikare länder. Det är icke heller mer än en mening om, att vi tendera åt att vilja lefva öfver tillgångarna.

Det är isynnerhet till julen frestelsen att köpa öfverflödsartiklar gör sig kännbar. Hvarje butikfönster strålar och prälar och liksom ropar till den vandrande: kom och köp! Och af de vallfärdande skaror, som komma och se, synes det, att ropet icke ljuder förgäfvat. Buktikägarna kan man ej klandra för deras ansträngningar att få sälja, det är deras rättighet att få skylta och annonsera.

Det är allmänheten, som är oförståndig, då den själfvilligt gör sig till träl under sina svaga sidor. Att butikägaren radar upp sina varor kan ju vara till nytta för spekulanter: de kunna få se och välja. Men huru ofta förvandlas ej åskådaren ögonblickligen till spekulant.

En dam har gått ut af nyfikenhet, hon får se någon lysande modeartikel, och strax uppstår där ett behov, som hon förut icke visste af. Från beundran är icke steget långt till önskan att äga. Där höjes kanske en röst af förståndet, att hon inte har råd, men ofta är det en ropandes röst i öknen. »Jag kan spara på något annat,» är en vanlig advokatyr, och så ett tu tre är hon den lyckliga ägarinnan.

Skulle förståndets röst vara mäktigare, så uppstår nödvändigtvis i själen en nedstämmande tanke på fattigdom och försakelse, tillräckligt mäktig att förfoga glädjen och lyckan ur hennes bröst och kanske ur hennes hem.

Antingen hon nu köpte en sak, som hon inte behöfde, eller afstod därifrån, sedan begäret väckts, har ett ondt åstadkommit. Vore det då ej bäst att gå ur vägen för en frestelse, som man ej mäktar besegra, d. v. s. låta bli att beundra lyxartiklarna i bodfönstren.

Man säger, att det är så svårt att hitta på någon passande julklapp, och därför går man och »tittar». Men är det manne ett viktigt skäl? Kan man ej fundera ut, hvad man skall ge, så tyckes det bevisa en brist på antingen uppfinningsförmåga eller verkligt behov. — Jag tror mest det senare.

Men kan det finnas något oförståndigare än att ge bort pengar endast för utgiftens skull? Man har eller borde åtminstone ha reda på någon nödvändighetsartikel, som personen i fråga behöfver, men i många fall resonneras som så: »Den saken köper han nog själf; jag skall hitta på något, som han icke annars skaffar sig.»

Och så komma de många profkartorna på lyx, som våra butikfönster äro, riktigt till heders.

Enligt mitt förmenande är detta ett sätt att lära sina vänner lefva öfver tillgångarna och skapa nya behov, och man torde göra dem en otjänst med sin välmening.

Jag håller före, att det vore mer ägnadt att höja det allmänna väståndet, d. v. s. lyckan, om man arbetade på att förminska sina behov, pruta af pretentionerna.

Om därför i hemmet bestämdes, hvad som skulle köpas, och icke i butiken, om man isynnerhet lade an på

att köpa sådana julgåvor, »som han eller hon ändå måste köpa», så tror jag, att julglädjen ej skulle bli mindre för det.

Och om ingen ginge åstad blott för att begäpa butiksfönstren, om ingen ansåge det som en njutning att se och beskåda lyxen på »fåfångans marknad», så tror jag där skulle trifvas mer lefnadsglädje i våra hem, mera verklig lycka. Tiden skulle åtminstone bli kvitt ett af sina lyten: ytligheten.

Belzasar.

Att bekänna sin ålder.

Det var en gång en snäll gammal tant, som satt midt i ett stort sällskap, då en liten flicka i den riktiga frågaldern kom till henne, lade armarne i hennes knä, såg henne trohjärtadt i ögonen och frågade, hur gammal hon var.

Leendet dog på den gamla damens läppar och med ett vemodigt drag öfver ansiktet smekte hon sin lilla vän och sade: »Tant är mycket, mycket gammal, tant blir snart en gammal gumma.»

Men frågerskan var ej nöjd, hon ville veta huru många år det var, och med en skygg blick, nästan bedjande om ursäkt, därför att hon hunnit så långt i lifvet, sade den gamla henne det.

»Det var många år,» sade barnet, nickade och gick, ögonblickligen glömande sin senaste erfarenhet för nya rön.

Men för den gamla förklingade ej orden så lätt. Nog visste hon förut, att hon var gammal, men åldern trädde så pinsamt tydligt fram för henne, sedan hon måst bekänna den för hela sällskapet, och ett ögonblick harmades hon smått på barnet, som förmått henne därtill. Men hon var en snäll gammal tant, som icke ville låta sådana känslor bygga bo hos sig, och därför började hon fundera på den ömtåliga åldersfrågan så, som hon aldrig gjort det förr, och hennes tankar gingo ungefär i denna riktning.

Det har funnits en tid, som lyckligtvis nu är förbi, då det ansågs nästan opassande för en kvinna att söka sig arbete och verksamhet på andra områden än inom hemmets värld. Modern gaf sin dotter en huslig uppfostran med tanken fäst på, att hon skulle blifva gift och som sådan kunna förestå sitt hem såsom en duglig husmoder. Giftermålet ansågs såsom det enda målet för kvinnans lif, och ofta nog förflöt flicktiden för den unga under väntan och längtan, att »den rätte» skulle infinna sig.

Men nu kunde det hända som i visan: »Aldrig kom den friar'n fram». Hon var med och dansade både krona och krans af sina jämnåriga, men för hennes hjässa plundrades ingen myrten, ingen redde ett bo, där hon kunde göra sin duglighet gällande. I sitt fädernehem behöfdes hon ej, omkring henne växte unga skaror upp, färdiga att taga hennes plats. Med en tröstlös känsla af att vara öfverflödig började hon märka, att hon ej längre var ung.

Dagarne gled ifrån henne, hon skulle blifva gammal, utan att hafva lämnat en insats af allvarligt arbete efter sig i lifvet. Hon kunde ej hålla dagarne tillbaka, men hon behöfde ej för hela världen berätta deras antal. Haren gömmer hufvudet och tror ingen upptäcker honom, därför att han själf ingenting kan se. Det ligger något liknande i fruntimmernas skygghet för att ej säga sin ålder. Ingen blir yngre, därför att hon ej

vill säga sitt födelseår, och med denna manöver riskerar hon lika ofta att anses ett par år äldre som tvärtom.

Tänkesätten hafva emellertid under årens lopp förändrats, och numera anses intet arbete nedsättande för kvinnan. På mångfaldiga fält har hon tillfälle att för sig eller vid mannens sida arbeta för sin utkomst, och hon är ej längre nödsakad att, som ofta förr, endast genom giftermålet se sin framtid be tryggad. Hon kan och får försörja sig själf och behöfver ej med fruktan motse ålderdomen för att i händelse hon ej blifver gift ligga anhöriga eller vänner eller rent af en försörjningsanstalt till last. Den förr i dikten och verkligheten, på scenen och i lifvet åt ömkandet och förlöjligandet prisgifna typ, som kallades den gamla, onyttiga mamsellen, skall dö ut, då kvinnan liksom mannen får efter sin begåfning och fallenhet utveckla sina anlag och söka sig passande verksamhet.

Men längre skall det dröja, innan den dör, den gamla fördom vi tagit i arf från forna dagar, den gamla fördom som gör, att vi blygas för vår ålder. Det finnes i vår upplysta tid tusende och åter tusende kvinnor, som hemmastadda resonnera och diskutera om tusen olika ting, men som så lätt slinta på den lilla sten, som heter att bekänna sin ålder, och det är i sanning underbart, hur svårt många hafva att lugnt utsätta eller säga en så enkel sak som sitt födelseår.

Saken är ju löjlig, kan det tyckas, och i mångens öga nog ej värd att offra tid och tanke på, men så är det ej. Så länge vi hafva svårt att bekänna vår ålder, så länge har det ej klart ingått i vårt medvetande, att det ej är efter våra dagars antal, vi skola mätas och mäta, utan efter den vilja hvarmed vi vandrat våra steg, sått våra ord och lämnat våra spår i den tid, som vi få kalla vår.

Tänka vi så, då torde kanske våra steg blifva varsammare, men på samma gång skall den gamla förskräckelsen för de många åren försvinna. Med känslan af, att vi efter kraft och förmåga velat sträfva efter att gifva ett godt innehåll åt vårt lif, skola vi försona oss med silfret, som vill blanda sig i vårt hår, och den färdade kinden och det matta ögat, som de efter oss kommande skarrorna med blicken skarpere än vår se hos »de gamla» såsom ålderdomens kännemärke, hafva mistat udden att smärta oss. Den goda viljan, som adlar äfven den ringaste handling, ställer våra handlingar i en ljusare dager och kommer oss att våga hoppas och tro, att vi ej lefvat förgäfvets.

Tant Ann.

Iduns julklappsbasar.

Koskälla som ringklocka. En liten originel och treflig ringklocka kan man göra af en vanlig koskälla, som guldbronseras och på ena sidan förses med någon liten målning. I ringen fästes en brokig rosett, och en billig och lustig småsak är färdig.

Dicken.

I stället för fönstervadd eller mossa är det mycket praktiskt att isynnerhet mellan fönster, som under vintern kunna öppnas, använda följande mellanlägg. Af domestik sys en påse så stor, att när den blir fylld med sand, den upptar samma rum mellan fönstren som en vanlig vadd. Denna sandpåse öfverklädes med ett på ylleväf sydt korsstygnbroderi och blir sålunda på samma gång den är nyttig äfven en prydnad.

Ella.

Reskudde. Af brun chagrin eller saffian göres en fyrkantig kudde, 60 cm. lång, 45 cm. bred. I kanten hopsnöres den med smala skinsnodder. Uptill fästes ett stadigt handtag. Stoppas med tagel. På ena sidan anbringas en klaff för tidingar och om man så vill remmen för fastspännande af en paraply. Monogram i ena hörnet är praktiskt och elegant.

Dicken.

Staffliskynken att drapera. I en vanlig väf uppsättes enträdig varp. Ljusvekegarn, oblekt och kulört, inslås efter smak, randigt och mycket brokigt. Hvarannan rand, 4 å 5 cm. bred, bör vara hvit med rikt islagna trådar af brons- eller guldtråd (köpes i nystan å 8—10 öre). Ju mera guldtråd man vill bestå, ju mera höjes effekten. I de hvita ränderna instoppas små tussar ren, hvit bomull, tillslås väl, ungefär vid hvar 15:de tråd, blott i de hvita ränderna. De färger, som stå väl tillsammans, äro blekt blått, rose, gult och ergroönt. Mellan alla ränder skiljerand af två guldtrådar. Varpens bredd: 40 cm. Skynkets längd 1½ meter. Fransar i samma stil.

Vainqueur.

Dubbla soffkuddar äro nu på modet och ha flere fördelar; då de användas, kunna de stöjja så väl hufvud som rygg, och då de hängas öfver soffan eller stolens ryggstöd, bilda de hvarandras jämnvikt. Vackert är att göra dem af gul fris eller siden och fullströ dem med buketter af prästkrugar i gult och hvitt. Gula sidenband bilda, knutna i rosetter, föreningen mellan båda kuddarna.

Dicken.

Klädning åt blomkrukorna. Gamla enfärgade eller brokiga, fyrkantiga silkesjaletter öfverklädas med crème eller kulört tyll. En kruka ställes midt på sjaletten, som ledigt föres upp ikring den. Ett band bindes rundt omkring krukans, (den med tyll beklädda sidan utåt), och en elegant rosett fullbordar omhöljet. Man kan äfven sy en spets i kanten, det ser nätt ut.

Vainqueur.

Ämbar som blomsterställning. Ett vanligt ämbar målas i någon vacker blekgrön färg, och därofvann på målar man några blommor i allmogestil, rödt gult och hvitt; därtill är lätt att hos någon målare skaffa sig schablonmönster, om man ej törs måla på fri hand. En stor rosett i rödt och grönt fästes i handtagets hül. Ämbaret fylls med röda vallmoblommor, på hvilka förut i Idun förekommit beskrifning, och är nu en färgrik dekoration i ett flickrum. Man kan naturligtvis äfven ställa en bladväxt i kruka i ämbaret, om man ej föredrager konstgjorda blommor.

Dicken.

Lampmatta af mattringar. Mattringar — finnas i alla järnbodar — 2 storlekar, öfvervirkas med briljantgarn i flere färger. De små fastsys i de större. Sammansys till erforderlig storlek i taggar, stjärnor eller rutor efter smak. Gör man den bra stor och i ljusa färger, tager den sig väl ut på en mörk duk och är lätt arbetad.

Bellis.

I denna skärmarnas tid höra skärmar på ljus till ordningen för dagen. Se här en modell. Af grönt siden klipper man ut ett neckrosblad, som förses med en fin karkas i kanten och fodras med samma tyg, som ej bör vara för mörkt. En gul eller grön gummislang, som föreställer stjälken och kan fås hos modisten, fästes vid bladet; däri instickes en stark ståltråd, som håller bladet uppe. Man aftager stjälken till önskad längd och böjer den samt fäster vid dess ända en klämmare, sådan som användes till moderna släpupphällare. Denna kniper till, om ljuset och håller skärmen uppe. Noga ses till att stjälken ej är för kort, så att fara blir för eld. Ett par neckrosknoppar fästas vid bladet. Man kan i stället för blad använda rosor af rödgult siden eller getingar med gul och svart sammetskropp och vingor af gul gas med glitter o. s. v. i oändlighet.

Dicken.

Pappas ordensväska. Herrar, som tillhöra något ordenssamfund, bruka tycka om att ha en vacker väska att däri förvara sina dekorationer. Af violett sammet gör man en väska, 22 cm. lång, 17 cm. bred, med öfverviken klaff på hvilken man broderar monogram och något ordenslem, exempelvis frimurarnes röda malteserkors, om väskans mottagare är »murare». Väskan fodras med hvitt siden.

Dicken.

Morfars pepparnötter. Man tager en tom cacao-burk af största dimension, målar den helt med aspinalfärg, klipper sedan ut svarta figurer (lustiga silhuetter kan man finna i gamla tidskrifter), som med gummi påklistras, hvarefter det hela öfverstrykes med kopalfernissa. Sedan bakar man

riktigt rara och möra pepparnötter, hvarmed burken fylles. Obs. Det är nödvändigt, att pepparnötterna äro så möra, att de smälta i munnen, hvarför följande säkra beskrifning meddelas:

211 gr. brunt farinsocker smältes väl öfver elden med $\frac{1}{2}$ liter god brun sirup (den får ej vara besk), några droppar cedro-essens samt 1 matsked finstötta kardemummor iröras. 6 strukna teskedar hjorthornssalt, upplöst i en matsked vatten, tillsättes. Därefter iblandas 5 äggulor, en om sender, 5 matskedar tjock gräddesamt 10 matskedar smält buljongslott af bästa beskaffenhet. Slutligen iröres godt hvetemjöl till en ganska hård deg (450 gr. ungef.), som bör stå till andra dagen, då den utbakas till bra stora pepparnötter, som gräddas i varm ugn. Bättre och mörare pepparnötter får man leta efter, och de hålla sig lika goda året om.
Moster Agneta.

Originell vinterträdgård. Man låter en snickare förfärdiga en trälåda, 3 dm. lång, 2 dm. bred och 1 dm. hög, dock något vidare uppåt — ungefär i form af ett baktråg. Denna målas med svart aspinalfärg utanpå samt en 4 cm. bred kant inuti. Sedan spikas man med möbelstift fast små bitar af torkad granbark, så att hela ytan är täckt — en och annan talkotte gör god effekt. Hufvudena på stiftet målas röda med aspinalfärg och se då ut att vara små röda lafvar. Denna låda fylles nu med löfjord, och däri planteras ganska tätt små fina ormbunkerötter samt blåsipp-hylsor med sina rötter. (Som bekant kan man i november och december ute i löfdungar under löfvet finna blåsippor med stora svällda, nästan blå knoppar.) Öfverst lägges vacker mossa, och till sist nedstickas små kvistar af »den vandrande juden», rikt växande bladväxt, så att en vacker grön fond bildas. Man kan också så litet timotej eller andra gräsfrön i mossan. Ställer man sedan lådan så mycket som möjligt i solen och vattnar med ljumt vatten, så har man vanligen vid julen den täckaste lilla plantering, där blåsipporna sticka upp bland mossan och gräsen. Längre fram komma de finaste ormbunkeblad, som vara friska hela vintern — ja året om.
Moster Agneta.

Den beklagensvärda.

»Säg mig, min vän, finns väl på jordens yta
En kvinna mer beklagensvärd än jag?
Döm, om ej mindre kunde en förtryta
Än det som händt mig just i denna dag?

Så tänk dig då, att jag i dag var bjuden
Till baron H—s, på deras stora bal —
Du känner svågern, den bekante juden,
Hvars rikedom lär vara kolossal.

Jag hade fått utaf min man ett siden,
Ett magnifikt, superbtt från Elberling,
Man får så vackra siden nu för tiden
För billigt pris, ja, nästan ingenting.

Jag sömmerskan med stort besvär fått
mutad,

Jag hade tiggat, tills jag var ond och trött,
Och nu — när klädningen är nästan slutad —

Har människan ju lagt sig ned och dött!
Ebba Lundstedt.

Iduns julnummer

utkommer i nästa vecka med rikt textinnehåll och vackra illustrationer och expedieras till samtliga våra prenumeranter och öfriga rekvisiter den 16 dennes härifrån.

Musmodern och drickspengarne.

Många varningsrop mot oskicket af drickspengar ha tid efter annan uppstått, men så har den förmanande rösten blifvit allt mattare och funnit allt svagare genklang, tills nu igen det sista ekot däraf ej längre är förnimbart ens för den uppmärksamaste lyssnare. Vi ha ej rest oss mot det själfsmidda oket, allt vidare kretsar foga sig i stället i den tryckande bojan. Oskicket triumferar öfver den sociala karaktärsvagheten. Ja, långt ifrån att man åtminstone borde ha försökt att på det omsorgsfullaste stänga hemmet för den från rese- och värds-huslifvet inträngande drickspenningebacillen, har den äfven där blifvit en faktor, som alltid måste tagas med i räkningen.

När våra husmödrar täfla med hvarandra om de tjänstsökandes gust för att om möjligt tillfredsställa dessas alltjämt stegrade fordringar, så anse de älskvärda damerna hvarje medel tillåtet: man öfverbjuder hvarandra i att utlofva litet arbete, desto rikligare julpresenter, nöjen och — tillåt oss klappa litet på samvetets dörr — drickspengar.

Å ena sidan föreligger här ett försök att för den tjänstsökande flickan framställa den erbjudna platsen såsom särskildt förmånlig på grund af rikliga drickspengar. Å andra sidan är det väl också afsikten att kunna pruta af något på den från början begärda lönen, som är bestämmande vid denna husmoderns ömma hänsyn till sina gästers materiella väl.

Det andra fallet talar så mycket ogynnsammare mot den mäklande damen, som tjänstflickan här i viss mån är hänvisad till denna aldrig utsinande källa för att hålla sig skadeslös för den för lågt tillmätta lönen.

Vid första skärskådande af saken göra sig härvid två betänkligheter gällande: den bristande finkänslan å värdinnans sida för gästfrihetens innebörd och vidare lågheten att vilja draga nytta af sitt eget fel. Det ligger ett gisslande hån i utkräfvandet af denna sällskapsskatt, till hvars betalning man genom antagandet af en inbjudning stillatigande måste förplikta sig. Alldeles oafsedt att drickspengarne till betjänten eller husjungfrun kanske alls ej stå i rimligt förhållande till den visade tjänsten, låter husmodern i sitt eget hem sin gäst själf betala en del af sin undfägnad, denna må nu endast utgöras af en enkel smörgås och en kopp te. Anser hon att hennes tjänare behöfva någon särskild godtgörelse för möjligen ökade göromål, bör hon själf konsekvent betala densamma; af gästen, som i förlitande på hennes gästfrihet beträder hennes hem, bör hon i alla händelser ej begära eller ens förutsätta något.

Men om denne nu på grund af vanans makt och för sitt sinneslugns skull ger drickspengar, hvad skall man då säga, om husmodern dessutom vill slå mynt för egen del af denna sina gästers svaghet genom att draga af på tjänarens löner mot löftet om rikliga drickspengar. Någon undskyllan finns ej, därför att man passivt måste foga sig i en härskande osed. En husmoder, som ett enda ögonblick ihågkommer gästfrihetens plikter, kan aldrig vid uppgörelsen med en tjänare tänka på den förestående inkomsten ur sina gästers fickor. Värnandet af dessa plikter borde afhålla henne från att ställa någon dylik fordran på dem, hon inbjuder till sitt hem, af hvilka många, med små tillgångar,

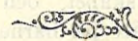
kanske anse drickspengarne som en tryckande ekonomisk börda.

Visserligen ligger det nära till hands att tänka att utsikten till drickspengar skall öka arbetslusten och således genom drickspengarne något vinnas, som äfven komme gästen till godo. Men kan man verkligen tala om någon väsentligt ökad tjänstvillighet? Svårigen. Och denna sista punkt är det, som tål betänkas.

Tjänstflickan tager ej längre emot drickspengarne såsom ett sporringsmedel, utan såsom en henne ovillkorligt tillkommande tribut. De verka därför i de flesta fall helt enkelt skadligt. Genom sin stora disproportion mellan arbete och betalning, genom sin tiggartlika natur göra drickspengarne det möjligt, att mottagaren icke behöfver räkna så noga med denna summa som med den vanligt tillmätta och kanske drygt förvärfvade arbetsförtjänsten. Opålitlighet, lättja och förmättna anspråk bli de följder, öfver hvilka så många husmödrar beklaga sig, och som af få bekämpas i sin linda genom ett förståndigt förfarande.

Till sist vill jag ej underlåta den anmärkningen, att det ingalunda har legat i min afsikt att på ett grymt sätt polemisera mot tjänstfolket; tvärtom hälsar jag med glädje den småningom försiggångna förändringen från deras tidigare, något för mycket patriarkaliskt beroende ställning till en själfständigare. Jag ville blott en gång visa husmodern på ett ondt, hvars bortskaffande helt och hållet ligger inom hennes makt, och mot hvilket reaktionen blir så mycket svårare, ju längre det fördrages.

Vera.

Ur notisboken.

Kronprinsessan som reseskildrarinna. Kronprinsessan har låtit till k. biblioteket öfverlämna ett exemplar af sina såsom manuskript tryckta dagboksanteckningar under vistelsen i Egypten, hvilka i år utkommit i Karlsruhe, under titel: »Vom Nil. Tagebuchblätter während des Aufenthalts in Egypten im Winter 1890/91.» Den präktiga volymen, som är tillägnad författarinns föräldrar, omfattar 164 sidor in 4:o samt prydes af talrika illustrationer i ljustryck, utförda efter fotografier, tagna af kronprinsessan själf, hvilket skänker de vackra bilderna dubbelt intresse.

En minnesfest öfver fru Anne Charlotte Leffler-Cajanello firade kvinnoklubben härstädes härom aftonen. Den för aftonen särskildt dekorerade salens ena långvägg pryddes af en rik och smakfull dekoration af svenska, norska och italienska flaggor, hvilka omgäfvö vår frjädade landsmaninnas lagerkransade porträtt. Sedan ordföranden framhållit, att klubbens länge hysta önskan att fira fru Lefflers minne nu äntligen skulle uppfyllas, lämnades ordet till fröken Ellen Key, som med fin psykologisk uppfattning skildrade den på höjdpunkten af sin lycka och midt under ifrig författareverksamhet borttryckta skriftställarinns personlighet.

Fredrika-Bremerförbundet firade den 2 dennes sin årsfest å Hotel Continental härstädes. Som vanligt var en mängd alster af konst och konstslöjd utställd i hotellets festväning, där årsfesten celebrerades. Sålunda utstälde Gerda Tirén en del af sina teckningar till hr Stadlings arbete »Från det hungrande Ryssland». Fru Boberg-Scholander hade utställt akvareller från Venedig, och fröken Anna Palm var representerad genom en vacker skärm med Stockholmsmotiv i akvarell. Fröken Ottilia Adelborg exponerade sitt intressanta och präktiga »Prinsarnes alfabet». Utom dessa voro en mängd andra konstalster utställda, bland hvilka Handarbetets vänner samt

fröken Giöbel som vanligt på konstslöjdens område intogo en dominerande ställning.

Hr J. Stadling, känd genom sina resor i Ryssland och skildringar därifrån, uppläste under sammanträdet ett intressant kapitel ur sin snart utkommande bok »Från det hungrande Ryssland».

Belönad trotjänarinna. För långvarig och trogen tjänst erhöles på Oscarsdagen silfverpolererskan på k. slottet Mathilda Pettersson guldmaljen af 5:te storleken med krona.

Modersvård. Komitén inom »sällskapet för uppmuntran till öm och sedlig modersvård», för hvilket kronprinsessan är beskyddarinna, hade i lördags middag sammanträde i k. slottet under friherrinnan Skogmans ordförandeskap, hvarvid tillerkändes understöd af 130 däraf förtjänta mödrar för 601 barn till ett belopp af 2,615 kronor förutom kläder till ett värde af 250 kronor.

Kvinnlig konst. En konstexposition, som är ägnad att tilldraga sig särdeles stor uppmärksamhet, öppnas i Paris den 20 januari nästa år. Expositionens ändamål är att framvisa arbeten af alla länders utmärktaste kvinnliga konstnärer, som på allvar hängifvit sig åt konsten, utan afseende å olika skolor eller nationaliteter. De exponerandes antal får ej öfverstiga 40. Organisationskomitén, som utgöres af flere af de förnämsta kvinnliga artister i Paris, har med sig adjungerat framstående kvinnliga konstnärer äfven af andra nationaliteter än den franska. Till ledamot af organisationskomitén har äfven en svensk målarinna blifvit utsedd, nämligen friherrinnan Emma Sparre, född Munktell, som redan länge intagit ett ganska framstående rum bland Paris' kvinnliga artister.

Friherrinnan Sparre, som för närvarande vistas i Stockholm, har antagit inbjudningen och lär snart afresa till Paris för att deltaga i komiténs arbeten vid anordnandet af expositionen, hvilken kommer att äga rum i Georges Petit's berömda konstlokal i Paris.

Teater och musik.

Kungl. operan. Fröken *Petrini* afslutar i denna månad sitt gästspel å k. operan. Hennes senaste uppträdande är som *Violetta* i »Den vilseförda». Angående denna prestation hinna vi denna gång ej yttra något närmare.

Under inöfning å k. operan är »*Fra Diavolo*» med hr *Ödmann* i titelrollen. För öfrigt lära operans bästa krafter komma att medverka vid denna intressanta repris.

K. Dramatiska teatern. I måndags afton nytt program. Detta inleddes af en obetydlig tysk — och riktigt äkta ändå — enaktsfars af *G. Kadelburg* benämnd »*Civilklädd*». Om något konstnärligt värde hos produkten kan ej bli tal, men den visade sig dock förmå hålla en oförarglig munterhet uppe tack vare sina befängda situationer och ett friskt utförande. Särskildt roade hr *Beckström* genom sin kostliga framställning af en landligt knipslug kalfaktor, som gör sig till den i trångmål stadda unga kärlekens beskyddare gent emot en barsk öfverste till pappa.

Kvällens hufvudintresse samlade sig naturligtvis kring hr *L. Josephsons* nya skådespel »*En stormig dag*», till hvilket ämnet befanns vara hämtadt ur den ryktbare holländske målaren *Gerhard Dous* lefnadshistoria och närmast inspirerad af mästarens självporträtt i Dresdenergalleriet, där han framställer sig själf, stående i sitt fönster och spelande fiol, samt en med detsamma förknippad anekdot.

Den gamle *Dou* har en ung hustru, till hvilken en af hans lärjungar, *Frans* von *Mieris*, fattat brottslig kärlek. Mästaren upptäcker hans svek och gripes af en fruktansvärd misstanke gent emot hustrun, hvilken dock alltjämt stått ren och afvisande. Konflikten mellan makens svartsjuka, hennes — den om sin oskuld medvetnas — särade stolthet och den brottsliga passion utgör det versifierade styckets innehåll. Dess upplösning är i dubbel bemärkelse harmoni: *Dou* öfvertygas om *Brigittas* trohet, von *Mieris* bringas till besinning, och sluttablån visar oss mästaren, spelande sin fiol i fönstret inför de på hans 60-års födelsedag uppvaktande borgarne, sedan friden och förtroendet återställts i hans hem.

Stycket innehåller många varmt kända och tecknade scener och ger framför allt tillfälle till en stämningfull holländsk interiör, som den skicklige författaren-regissören ej försummat begagna. Tyvärr lider det af väsentliga longörer, och nästan hela den tredje akten kunde saklöst varit borta.

Spellet var förtjänstfullt. Herr *Hillberg* gaf *Dou* med god maskering och förträfflig karaktäristik och fru *Rundberg* som hans hustru *Birgitta* vacker färg åt det skäligen blodlösa partiet. Herr *Palmes* *Mieris* äger all den patos, som rollen kräver. Aldeles förträfflig var fröken *Behrens* som en yr, men känslig ung holländsk flicka. Det var riktig tidsstil öfver hennes prestation.

Herr *Tor Aulin* har till stycket komponerat en gammalmodigt verkande, stämningfull musik, af hvilken särskildt *Dous* violinsolo i fönstret förtjänar framhållas.

Bifallet var lifligt, och författaren framropades efter styckets slut.

Konserter.

Konsert-säsongen står nu i sitt högsta flor. Knappt en dag förflyter, utan att en konsert gifves. Glädjande nog för tillställarne synes publiken räkka till för dem alla. Angående de senaste dagarnes konserter må här i korthet meddelas följande i den ordning musikställningarna förekommit.

Herr *Johannes Elmlads* konsert — länge bebådad — gick i lördags ändtilligen af stapeln och bekräftade sig här, att hade publiken ock fått vänta, hade den denna gång fått vänta på något verkligt godt. Och då blir det ju aldrig för länge, säger ordspråket.

Herr *Elmblad*, som med icke mindre än ett tjugotal nummer i det närmaste ensam utfyllde det rika programmet, dokumenterade sig som en helt enkelt genialisk romans- och balladsångare, som på det intimaste genomträngde de skiftande kompositionernas karaktär och fann lika träffsäkert och omedelbart gripande uttryck för den veka lyriken i *Schumanns* »*Dichterliebe*» som för det skakande tragiska i »*Der Tod und das Mädchen*» af *Schubert* eller den pompösa effekten i »*Die Grenadiere*». Den väldiga basstämmen har en utmärkt klångskönhet och sällsynt omfång, men fogar sig lika villigt till ett bedärande välljud — exempel: den italienska folkvisan — som till de öfverväldigande kraftprof, den presterade i exempelvis *Sjögrens* ungdomsdjäfva komposition »*Bergmanden*».

Fröken *Gerda Pettersson* utfyllde med några sånger, rätt förtjänstfullt föredraga, det intressanta programmet, som för konsertgifvarens vidkommande mottogs med entusiastiskt bifall. Han föredrog ock som extranummer *Schuberts* »*Erlkönig*». — Konungen öfvervar konserten.

Musikföreningen gaf i måndags konsert — den trettioandra — i Musikaliska akademiens stora sal, hvilken var ganska väl besatt. Det intressanta och omväxlande programmet inleddes med ett par af prof. *O. Byström* harmonierade gamla psalmer, följda af *Haydns* härliga »*Aftonbön*», allesammans cykel »*Franz Nerdas* skickliga ledning. Programmet båda hufvudnummer utgjordes af *Franz Schuberts* berömda octett för sträckvintett, klarinett, horn och fagott, briljant utförd af medlemmar ur hofkapellet samt hr *Neruda*, som själf spelade violoncellstämman, samt *Aug. Södermans* lika originella som anslående musik till »*Peer Gynt*». Detta stycke var otvivelaktigt aftonens intressantaste nummer. Såväl köerna som solonumren i detsamma, de senare förträffligt tolkade af fru *Edling* och hr *Ödmann*, erhöles ett utförande, som framkallade det lifigaste bifall. Ett förnyadt utförande af detta nummer på en följande konsert skulle säkerligen också hälsas med tillfredsställelse af alla. Fru *Edlings* tolkning af *Schumanns* cykel »*Frauenliebe und Leben*», välkänd från föregående konserter, mottogs likaledes med stort och välförtjänt bifall. — Konungen samt prins *Eugen* och hertiginnan af *Dalarne* bevistade konserten.

Fröken *Sigrid Carlheim-Gyllenskölds* konsert å Musikaliska akademien i tisdags afton var besökt af en talrik publik, bland hvilken äfven märktes konungen. Konsertgifvarinnan hyllades med lifligt bifall och lager för sitt värdade spel, öfver hvilket dock måhända en viss matthet hvilade, antagligen beroende af en tillfällig indisposition. Bäst lyckades hon enligt vårt förmenande i de olika numren af *Chopin* — särskildt preluden utfördes med mycken känslighet och smak — i *Paderewskis* »*Melodie*» och i »*Lagos*» nya konserttyd »*Feu follet*», som var en ganska intressant och elegant skapelse. En annan nyhet för dagen var den unge kompositören hr *B. Beckmans* sonat för violin och piano, vid hvilken hr *Tor Aulin* biträdde. Kompositionen lär

vara prisbelönt af Musikaliska konstföreningen och röjde vackra anlag; i synnerhet andantet var af melodisk färgning. Hr *Ödmann* bidrog — naturligtvis under stort bifall — med en aria ur *Ennas* »*Hexen*» och tvänne sånger af *Mascagni*, af hvilka den ena gafs utom programmet.

Andra kammarmusiksoarén gifves i afton i Vetenskapsakademiens hörsal af den välkända Aulinska kvartetten, biträdd af fru *Ida Åqvist* samt förste hofkapellmästaren *C. Nordqvist*, hvilket senare kommer att förläna soarén särskildt intresse och publiken en angenäm öfverraskning, då det ju är första gången under innevarande säsong, som hr *N.* på något sätt deltagar i en offentlig musikställning.

Litteratur.

Kärlekssagan på Björkeberga, sommaren 1629. Diktcykel af *A. U. Bååth*. Illustrerad af *Victor Andrén*. Frithiof Hellbergs förlag, Stockholm. Utan någon gensägelse föreligger i detta arbete årets intressantaste och gedignaste boknyhet — ett från alla synpunkter märkligt praktverk, på hvilket vi vilja fästa den litteratur- och bokälskande publikens synnerliga uppmärksamhet. Den framstående skalden har kanske aldrig nått högre med sin diktning än i denna romantiska skildring af en hjärteepisod ur den svenske renässansskalden och vagabonden *Lars Wivallius'* lif. *Wivallius*, född 1605 och död 1669, anses vara den rikast begåfvade visdiktaren i vår litteratur före *Stjernhjelm* och förde ett mycket skiftesrikt ungdomslif.

Till dr *Bååths* synnerligen vackra dikt ha nu konstnären och förläggaren fogat en ram, som kan betecknas som verkligt lysande, på samma gång den verkar fullt stilenligt. I ett tjugotal helsidillustrationer och några mindre har *V. Andréns* eleganta pensel lifligt och tidstroget återgivit diktens illustrativa scener, hvilka sedan reproducerats i tekniskt fulländad autotypy. Det i två färger utförda trycket liksom den sällsynt vackra pärmen och utstyrseln i öfrigt samverka till en helhet, som hedrar svensk boktryckarkonst. Priset, 10 kronor, måste anses lågt i förhållande till arbetets gedigna egenskaper. Ett i alla afseenden nationellt verk, som må finna ingång i många svenska hem. Skalden har ägnat sin dikt »*Till min moder*».

»**Vildrosor**». Dikter af *Daniel Fallström*. Tredje samlingen. Frithiof Hellbergs förlag, Stockholm. Denna fina och tilltalande diktsamling, som af oss förut förebådats såsom den där helt visst kommer att förvärfva våra damers synnerliga ynnest, är nu utkommen i bokhandeln. Utstyrseln är innehållit i allo värdig, och det högeligen lyckade porträtt af den populära författaren, som inleder boken, kan endast bidraga att höja dess begärighet.

Reseminnen från Tyrolen, Italien, Schweiz och Nordafrika af *E. J. Ekman*. Den bekante pastor *E. J. Ekman* har från en resa i ofvannämnda romantiska trakter hemfört en stor samling synnerligen vackra bilder, hvilka han låtit gifva en värdad reproduktion i ej mindre än 200 helsideautotypier i stort format, hvilka bilda ett intressant galleri och sätta läsaren — åskådaren — i tillfälle att i fred och ro i hemmets hörn göra efter den lärrika turen. Utgifvaren har bifogat en läsvärd text, och det hela, samlat i ett vackert band, erbjuder för det moderata priset af 8 kr. en vacker boknyhet, som väl torde finna många köpare bland de talrika vännerna af reseskildringslitteratur.

»**Palettskrap**», de unga akademielevernas präktigt utstyrda julnummer, fyller äfven i år med heder sin plats bland högtidspublikationerna. Voro utgifvarne i föl mindre lyckliga med själva omslagsvignetten, gifva de nu godt vederlag i den mycket smakfulla och originella kompositionen af hr *F. Hofving*. Illustrationerna för öfrigt äro ock goda, somliga verkligt delikata som *B. Hedbergs* »*Morgan*», *D. Ljungdahls* små landskapsskisser, *H. Lindqvists* »*Regn*», *K. Borghs* teckningar till *Heidenstams* »*December-saga*». Ur skaldegardet lysa för öfrigt så goda namn som *Gellerstedt*, *Holmgren*, *Levertin* och *Melin* samt på prosans område *Viktor Rydberg*, *V. von Heidenstam*, *F. Hedberg* och *H. Weiselygren*. Så det är allt ganska godt, äfven priset, 1 krona.

»**Barnens julrosor**» från *Ernst Bojesens* välrenommerade förlag förtjänar vackert betyg i julkonkurrensen. Den illustrativa afdelningen är helt enkelt öfverväldig, och de präktigt utförda färgtrycksplanscherna böra både till stil och innehåll lifligt fångla barnasinnets, på samma gång de ha gediget konstvärde. Mycket roliga äro *H. Tegners* bilder från »*leksakslandet*» och *L. M. Moes* »*Häxan i backen*».

och »Frid på jorden» af lyckligt funnen, naivt dramatisk effekt. Texten omväxlande och väl vald. En särskild bibragsafdelning med roliga lekar och häandiga små arbeten att förfärdigas af barnen själfva ger ökad värde åt den vackra publikationen.

Från R. Blädel & C:s förlag föreligga flere vackra barnböcker. En äfventyrsroman af John Johnson bär den lockande titeln »Svenskarne i Kamerun», och den fantasirike berättaren har här funnit ett ypperligt fält för sin talang. Våra käcka gossar — och flickor desslikes — skola icke få tid att ha led-samt i hans sällskap under de skiftesrika händelserna i de svartes världsdal. *Edu. Forsström* har gjort »gubbar» därtill — bra gubbar, som alltid från denna penna. — De yngre syskonen finna i E. A:s »Små historier för smått folk» en underhållande och god lektyr, och de åtföljande planscher och akvarelltryck äro riktigt fina. — »Hos morfar», bilder med text af J. O. v. Hofsten röja nog mer än önskligt sitt främmande ursprung — hvad bilderna n. b. vidkomma. Ty någon svensk morfar med så mycket marsvin och åsnor på sitt landtogs torde man få svårt uppleta. Men texten åtminstone är hemmagjord — det är dock något! — I form af en gunghäst med tre rytare på ryggen presenterar sig en annan liten brokig bilderbok, som nog kommer att utgöra många barnaögons fögnad. Så här finnes att välja på för alla åldrar och smakriktningar!

Titania; en kärlekssaga af *Axel Lundegård*. *Albert Bonniers* förlag, Stockholm. Det ligger mycken poesi och skärhet öfver denna hr Lundegårds nya roman, hvilken otvifvelaktigt betecknar ett betydande framsteg i författarens utveckling. Det är den Shakerspearska Titania-sagan som fått en moderniserad form, den blinda kärlekens vemodiga saga. Stilen har ett drag af nobel diskretion, som verkar synnerligen sympatiskt, och själfva berättelsen löper med öskt ledighet. Den nog så intressanta förhistorien kunde måhända gärna ha varit något kortare, men det hela verkar dock ingalunda tröttande tack vare sin förtjänstfulla form. »Titania» bör särskildt äga stora förutsättningar att bli en favoritroman bland damerna, hos hvilka vi anse oss varmt kunna för-orda densamma.

»Kommen till mig!» Några tankar af *Mathilda Roos*. *Albert Bonniers* förlag, Stockholm. Det lilla häftet är af rent religiöst innehåll, en af inspiration och varmhjärtad medkänsla för alla lidande dikterad maning att vända bort från egoismen och söka »det ena saliggörande».

Svea, den välkända och sedan gammalt i så många hem välkomna julkalendern, har nu åter utkommit och kan verkligen sägas bära sina år med heder. Härnäst fyller den femtio — en riktigt respektabel ålder för en litterär publikation. Rik växling i både illustrations- och textväg bjuder den nu som alltid. Ett vackert porträtt af prins Eugen inleder bandet. Bland författarna finner vi de flesta den bästa klang: *Mathilda Roos*, *Selma Lagerlöf*, *Anna Wahlenberg*, *Ellen Key*, själfve gamle *Topelius*, *Daniel Fallström* och många andra. Svea behöfver inga långa rekommendationer för att finna trogna vänner.

Prinsarnes blomsteralfabet, ritadt af *Ottilia Adelsborg*. *Albert Bonniers* förlag, Stockholm. De förtjusande originalkartongerna till detta vackra arbete voro, som vi redan då omnämnde, utställda å kvinnornas Chicoutoutställning på börsen. Då nu bokreproduktionen ligger framför oss, är det ett verkligt nöje att kunna loforda det konstnärliga och vackra återgiftande de fått i trycket, där den graciösa kompositionen och de klara, lifliga färgerna kommit ypperligt till sin rätt. En vackrare julkalpp kan näpelig en mor finna på åt sina små abcdarier, och priset är så moderat, att det ej bör afskräcka.

ett par äfventyrsromaner för älskare af lätt och spännande förstroelselitteratur föreligga från hrr *Nordin & Josephsons* förlag. Den ena, »Caloola», är en detektivhistoria från Australien af *N. Gould*. Den andra bär den lofvande rubriken »Hugh Harrods sällsamma äfventyr», af *Alfred Clark*. Bägge af engelskt ursprung. De svenska öfersättningarna äro värdade.

Efterskörd.

Berättelse
af
Wilma Lindhé.

(Forts.)

»Är det således borta, som om det aldrig funnits, hvad jag då tänkte, kände, lofvade och försatte mig?» frågade hon sig med beklämdt hjärta. »Hvartill har då alltsammans tjänat?

»Jag är frisk, det är sant, och kan arbeta som förr — men skall det vara allt? Är det målet.

»Det står kvar lika mäktigt och skönt — det jag sett och fått kärt — det finns lika visst som att Herren lever — men det måste alltid vara liksom närvarande för mig, ty står det ej bakom mitt dagliga lif — bakom äfven de minsta af mina sysselsättningar och tankar, som en uppehållande förnyande kraft — lämnar det ingen efterskörd — då har jag i sanning rest förgäfv!»

Rummet blef henne för trångt! Hon var van att gå ut i hvad väder som helst, och ingenting lugnade henne så som en lång promenad, det visste hon.

Naturen hade allt sedan faderns död varit hennes enda förtrogna, och det fanns ingen skiftning däruti, som ej hade något särskildt att säga henne.

Ytterkläderna hängde inne i tamburen, och hon höll på att stanna inne, bara därför att hon måste genom förmaket för att hämta dem.

Modern satt i soffan med en skål konfekt framför sig, vacker, utpyntad och själfmedveten som alltid.

Fästmannen stod midt på golvet. Agnes tyckte alltid, att han såg så ohyggligt stor ut i de små rummen. Han var rödare än vanligt och såg förargad ut.

»Jag frågar ännu en gång, om det är din mening att inte vara med, när middagen redan är beställd?» frågade han, vänd till Lilly, som satt borta vid förstret med nedslagna ögon och något osäkert öfver sig.

»Jag har ju sagt, att jag inte mår bra.»

»Men du ville gå ut nyss — i det här vädret.»

»För att få vara ifred,» svarade hon trotsigt.

Hon var blek och såg så upprifven ut, som visste hon ej rätt hvad hon sade.

»Jag har gläd mig så åt middagen,» inföll modern klagande. »Du vet, att det är på Grand med taffelmusik och allt. — Tänk om du inte kan gå på teatern i afton heller?»

Lilly slog bänderna för ansiktet. »Jag kan inte och jag vill inte,» svarade hon häftigt. »Inte i dag.»

I detsamma fick hon se Agnes, och det kom något bönfallande och på samma gång hoppfullt i hennes ögon.

»Skall du gå ut?» frågade hon ifrigt.

»Ja!»

»Blir du länge borta?»

»Kanske! Vill du följa med?»

»Nej — men låt mig vara i ditt rum, medan du är ute — det är det enda ställe i hela huset, där man får vara sig själf.»

Hon var så upprörd, att Agnes blef ängslig.

»Jag blir bättre, om jag får vara ensam,» bad hon lidelsefullt.

»Visst får du det,» svarade Agnes och tillade med en menande blick på mor och fästman: »Jag kan inte tänka, att någon förmenar dig det?»

Lilly gick fram till fästmannen. »Förlåt mig,» bad hon så ödmjukt, som hade det gällt att göra afbön för något verkligt felsteg.

Hon var så kvinnligt älsklig, där hon stod — så olik sig själf — att Agnes fick tårar i ögonen.

»Herre hjälp mig att skydda henne!» suckade hon.

Den mörkblå klädesklädningen satt som hade den varit gjuten kring det smidiga lifvet, den tränga kjorteln visade de rundade höfterna, och det ljusa, lockiga håret krusade sig ända neråt nacken.

Det blixtrade till i fästmannens ögon, och snabbt som tanken slog han armen om hennes lif och tryckte en passionerad kyss på den hvita halsen strax nerom örat.

Hon rodnade ända upp under hårästet, ryckte sig lös med ett skri och störtade ut ur rummet.

* * *

Agnes hade klädt sig efter vädret i gummikappa med kapuschong, som gjorde henne nästan oigenkänlig, men fullständigt skyddade mot regnet.

Luften var tjock och disig — himlahvalfvet enformigt grått — men öfver denna, som det tycktes, odelbara massa ilade ljusa töckenlika skyar så lika bakgrunden, att de knappast aftecknade sig däremot.

Framåt, framåt! Från hafvet — från det oändliga — ilade molnen in öfver landet, lägrande sig i mörkare förtoningar — lager efter lager — och tömmande ur sig yrande, hvirflande, röklika vattenångor.

Det låg skönhet och kraft i detta naturens vredeutbrott, och Agnes gick framåt medupplifyadt hufvud och lätta steg bortåt stadens utkant, där fält och planteringar vidtogo.

Öfver hennes hufvud dånade stormen — stillade af som för att hämta andan och tog i med förnyad kraft.

Träden böjde sig, reste sig, böjdes åter och reste sig på nytt — alldeles som människorna i lifvets stormar.

Afslitna grenar och halfruttna, klibbiga, bruna eller gulgröna blad lågo kringströdda på vägen — där tusen små rännilar korsade hvarandra — eller rundt om på den leriga uppbjotta marken.

Regntjockan stängde utsikten, men några bergknallar nära vägen lågo blanka, slippriga och liksom polerade af vattnet.

Agnes försökte föreställa sig, hur det nu såg ut på hafvet. Töcken — och så vreda, mäktiga, kalla vågor — utan sommarens förmildrande värme och ljufhet.

Det var, som ville stormen hjälpa till att göra bilden helgjuten, så kraftigt högg den i just nu. Hon stannade, medan den for fram öfver hennes hufvud, och såg sig omkring med vidgade ögon. Det var så mäktigt, så gripande högtligt och dock så sorgfyllt — så öfverflödande bittert, som jämrade sig all världen i sorg och nöd.

De egna bekymren, hvilka liksom flugit undan på stormens vingar, trängde sig plötsligt in på henne likt en flock skriande ovädersfåglar.

Hvad var det med Lilly? Hvarför var hon så upprörd. Att hon var olycklig, var synbart — men *hvarför?* Hade hennes öga öppnats? Önskade hon bryta med fästmannen? Och om så — hur skulle det kunna ske, när hans gåfvor och frikostighet bundo liksom med olösliga bojor.

Hon rodnade af blygsel vid tanken därpå. Han hade köpt sin fästmo, och hon hade sålt sig — frivilligt eller med sin egen mor som rådgifvare. Att bryta var inte hederligt, och att hålla fast var ohederligt det också, om hjärtat ej följde med i köpet.

»Kanske blir det bättre, när de väl äro gifta, det händer så ofta, och jag dömer honom säkert för strängt,» resonnerade hon, utan att kunna tro på sina egna antaganden.

(Forts.)

Alla våra läsarinor

uppmana vi att noggrant genomläsa den plan för tidningens innehåll under nästkommade år, som vi meddela i bilagan till dagens nummer, och hvilken innehåller åtskilligt nytt af intresse att beakta. Vi upptaga äfven här nedan prenumerationsprisen för Idun och Modetidningen jämte den nya ungdomstidningen Kamraten:

helt år: tre kv.; halft år: ett kv.

Idun med illustr. romanbibliotek	5: —	3: 75	2: 50	1: 50
d:o d:o med Modetidn. <i>utan kol. planscher</i>	7: 50	5: 65	3: 75	2: 15
d:o d:o d:o jämte kol. <i>planscher</i>	9: —	6: 75	4: 50	2: 50
Modetidn. ensam	5: —	3: 75	2: 50	1: 50
Kamraten	3: —	2: 25	1: 75	1: —

Till

våra utländska prenumeranter!

För tidningen, då den befordras i korsband utomlands, tillkommer postporto med 10 öre pr nummer af Idun ensam samt 15 öre, då Modetidningen medföljer. Alltså kostar postporto för Idun ensam pr helår 5:20 och för Idun med Modetidningen 5:80 i porto, som tillkommer till ofvanstående prenumerationspriser. Dubbelt korsbandsporto kan undvikas, om annonsbilagan får uteslutas.

Innehållsförteckning.

Två målarinnor: *Ellen Jolin* och *Emma Löwstädt-Chadwick*; af *Claris Lundin*. (Med porträtt.) — Kvinnliga eröfringar. — Giftermål; af *Marianna*. — Kom och köp; af *Belzazar*. — Att bekänna sin ålder; af *Tant Ann*. — Iduns julkalppbasar. — Den beklagansvärda; poem af *Edva Lundstedt*. — Husmodern och drickspengar; af *Vera*. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Litteratur. — Efterskörd; berättelse af *Wilma Lindhé*. (Forts.)